

government bodies, further actions may become ineffective due to misplaced priorities. On the contrary, the preliminary analysis makes it possible to identify weak points and existing imbalances in the country. Then, at the next stage, it will be possible to form a "smart city" strategy and develop an action plan for its gradual implementation through technological solutions and initiatives from territorial communities and local self-government bodies.

References:

1. Андриєнко А. О. Упровадження концепції Smart City в управлінні великими містами України : монографія. Вінниця, Україна: ГО «Європейська наукова платформа», 2023. 196 с.

2. Трещов В. Хохба О. Удосконалення методології смартизації управління розвитком територій. *Державне управління*. 2023. № 1(13). С. 178–194.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-419-1-12>

LOCAL AND REGIONAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE AND FRANCE: TERRITORY, AUTHORITY OF REGIONS IN THE CONTEXT OF THE EVOLUTION OF ADMINISTRATIVE-TERRITORIAL MODEL OF UKRAINE

МІСЦЕВЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ФРАНЦІЇ: ТЕРИТОРІЯ, ПОВНОВАЖЕННЯ РЕГІОНІВ В КОНТЕКСТІ ЕВОЛЮЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ МОДЕЛІ УКРАЇНИ

Kurilov Yu. Yu.

*Philosophy doctor in public
administration
Dnipro city, Ukraine*

Курілов Ю. Ю.

*доктор філософії з публічного
управління та адміністрування
м. Дніпро, Україна*

Актуальність дослідження зумовлена зростом популярності реформи децентралізації в Україні та необхідністю розвитку її теоретичних основ в розрізі іноземного досвіду. Дана реформа була популярна серед населення в довоєнні часи, а з настанням бойових дій її популярність значно зросла. Не дивлячись на те, що згідно статистики економічних досліджень щодо спроможності громад, а саме, що 72% громад станом

на 2021 рік були дотаційними, громади продовжують насичуватися сталими підходами у самоврядуванні в контексті міжнародної співпраці, фактично ставши альтернативою співпраці з центральним урядом. Інтерес до українських громад в світі зростає. Досвід французького самоврядування вивчали Марцелюк О. В., Полтавець В. Д. та Фелонюк Т. А.

В дослідженні використано порівняльний метод та репрезентації. Метою дослідження є розкрити доволі складний зміст багаторівневої територіальної демократії Франції та потенціал його впровадження в Україні.

Таблиця 1

Кількісні показники суб'єктів територіального поділу України та Франції

Україна	Франція
<p>Громади – згідно даних Вікіпедії в Україні налічується 29831 населений пункт: 459 міст, 886 селищ міського типу, 27163 села та 1323 селища. З 2015 до 2020 в Україні відбувалася реформа децентралізації влади (укрупнення міст, сіл та селищ в громади та фінанське заохочення такого процесу). Станом на 2021 рік в Україні існує 1469 громад, розподілених на 7567 старостинські округи. На відміну від Франції, яка скоріше вирішує проблеми, пов'язані із діяльністю, активністю та наявністю життя у малих його осередках, Україна у проведенні реформи скоріше відштовхувалась від відтоку громадян із сіл, а отже й від відсутності економічної активності народонаселення в малих поселеннях. Тому, відповідно, такі територіальні сегменти укрупнили та надали їм більших повноважень та фінансових ресурсів.</p>	<p>Муніципалітети (комуни) – у січні 2021 року налічувалося 35 083 французькі комуни, 34 836 серед них на території європейської частини (метрополії), 129 комун у заморських департаментах та 83 у інших заморських громадах та Новій Каледонії. Французькі комуни не великі за розміром. Середня площа французької комуни – 14,88 квадратних кілометри, середня чисельність населення – 1722 особи. 31 927 з 36 682 комун мають населення менше ніж 2000 жителів. Франція намагалась скоротити кількість комун в рамках процедури злиття згідно Закону Марсель 1971 р. Але, через відсутність ясного механізму такого заохочення у вигляді фінансових асигнувань комуни відмовились від такого злиття. Лише 1041 комуна вступили в таку процедуру, але потім велика кількість з них розформувалась.</p>
<p>Міжмуніципальне співробітництво – Законом «Про співробітництво територіальних громад», прийнятим у 2014 році, передбачені принципи та основи міжмуніципальної взаємодії.</p>	<p>Міжмуніципальне співробітництво – потреба міжмуніципального співробітництва комун Франції пояснюється їх великою кількістю та провалом політики їх злиття.</p>

<p>На 01 липня 2023 року, 476 муніципалітетів уклали 315 договорів про взаємодію, чим поліпшили якість послуг, наданих на їх території. Популярними сферами співпраці є освіта, охорона здоров'я, соціальний захист. 16 січня 2023 року Верховна Рада прийняла законопроект №5742 «Про внесення змін до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» щодо упорядкування окремих питань співробітництва територіальних громад» (Закон №2867). 356 українських ОТГ підписали до півтори тисячі договорів міжнародного партнерства з муніципалітетами 62 країн світу.</p>	<p>Зазвичай французькі комуни об'єднуються з певною метою спільної діяльності у різних сферах їх відання. Таке співробітництво характеризується тим, що воно набуває окремої форми самоврядування з власної формою фінансування та співфінансування. Також таке об'єднання називають Спільнотами. Спільноти (співтовариства) створені у 16 найбільших містах та їх околицях, їх населення може складати від пів мільйона осіб, хоча існують виключення із меншими агломераціями. Також було створено 120 спільнот агломерацій із населенням центрального міста від 15000 осіб [2].</p>
<p>Райони – 136 районів. Функціональною основою адміністративно-територіального устрою України є області та райони. В 2015 році в Україні намагалися впровадити префекторальний нагляд через законопроект «Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)» від 01.07.2015 року та законопроект «Про префектів» від 16.11.2015 року. Підґрунтям цих законопроектів був європейський досвід, зокрема, досвід Франції, який є наглядним для України через її унітарний устрій. Ідея змін до Конституції України полягала в розширенні влади місцевого самоврядування із одночасним запровадженням нової форми нагляду за законністю та конституційністю рішень новостворених ОТГ. Законопроект 2015 року був не прийнятий. В 2021 році було розроблено інший законопроект – про місцеві адміністрації префекторального типу, який мав назву «Про місцеві державні адміністрації», який також був не прийнятий, що є доказом відсутності в Україні органу, що захищає відносини у сфері нагляду за</p>	<p>Департаменти – 101 департамент. Функціональною основою адміністративно-територіального устрою Франції є департамент. На цьому рівні концентрується найбільша кількість центральних відомств територій. Від 1965 року в метропольній Франції налічувалося 96 департаментів. Департамент є проміжною ланкою між муніципалітетами та регіонами. На такому рівні функціонують генеральна рада та префект. Рада департаменту обирає голову, який стає керівником виконавчого органу департаменту. Префект департаменту призначається Указом Президента, що схвалюється на засіданні Ради Міністрів та керує службами департаменту, підзвітних центральному уряду. Префекту підзвітні субпрефекти, що функціонують у межах округів (арондісманів). Префектом, що може оскаржити рішення регіональної ради, є префект найбільшого департаменту регіону. Одним із напрямів діяльності префектів є оскарження</p>

<p>рішеннями місцевого самоврядування та відповідно слугує підставою звернення до суду прокуратури. Такий адміністративний нагляд передбачено у ст. 8 Європейської хартії місцевого самоврядування, яку ратифікувала й Україна.</p>	<p>в адміністративному суді рішень органів самоврядування. Рішення місцевих рад набирають силу тільки після ознайомлення з ними префекта. Протягом 2-х місяців префект може звернутися до адміністративного суду для оскарження рішення місцевої ради, яке, на його думку, не відповідає законам республіки [1].</p>
<p>Область – українська Конституція налічує 24 області, АРК Крим, особливі статуси міст Києва та Севастополя. Впродовж 2014-2016 років урядові джерела в рамках децентралізації влади створювали нові дизайни обласного поділу в якому кількість областей була значно укрупненою. Загалом на сьогодні існує як мінімум три актуальні дизайни регіонального поділу України і всі вони значно відрізняються. Не одна ініціатива укрупнення областей поки що не доходила до своєї реалізації. Складність такого рішення полягає у тому, що на сьогодні районний рівень дублює обласний в рамках діяльності державних служб та місцевого самоврядування та не сприяє впровадженню в Україні деконцентрації влади та багаторівневого управління.</p>	<p>Регіон – 2 березня 1982 року у Франції прийнято Закон про децентралізацію, згідно якого метропольну частину Франції поділили на 22 регіони. Основним представницьким органом регіону у Франції є регіональна рада. Рада обирає голову, який поряд із тим очолює виконавчий орган ради. До компетенції голови належить підготовку рішень ради, а саме, проект бюджету регіону, скликання та головування на засіданнях ради, розпорядження фінансовими ресурсами тощо. Другий Закон, важливий для транскордонної співпраці, меж регіонів та оновлення календаря виборів в регіонах та департаментах є Закон № 2015-29 від 16 січня 2015 року, яким було укрупнено регіони з 22 до 13 [3].</p>

Задля наглядності та уникнення плутанини в рівнях французького самоврядування слід звернути увагу на рисунки (мапи), на яких зображено розповсюдження співтовариств (муніципального співробітництва) в умовах наявної карти департаментів та регіонів Франції та мапу історичних регіонів України в розрізі нових районів, яку пропонує автор з огляду на тренд регіоналізації в Європі.

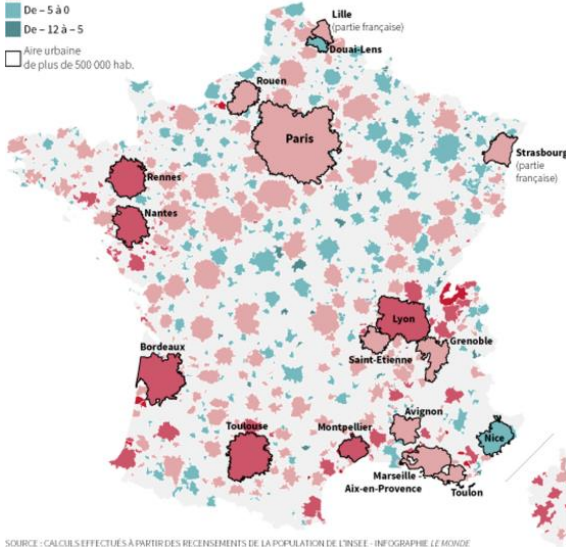
Des territoires qui gagnent, des territoires qui perdent

ÉVOLUTION DE LA POPULATION PAR AIRE URBAINE,
ENTRE 2006 ET 2013, EN %

- De + 10 à + 19
- De + 5 à + 10
- De 0 à + 5
- De - 5 à 0
- De - 12 à - 5

Aire urbaine
de plus de 500 000 hab.

Les grandes aires urbaines
se renforcent, à l'exception
de Nice et de Douai-Lens

SOURCE : CALCULS EFFECTUÉS À PARTIRS DES RECENSEMENTS DE LA POPULATION DE L'INSEE - INFOGRAPHIE LE MONDE

Рис. 1. Мапа співтовариств Франції

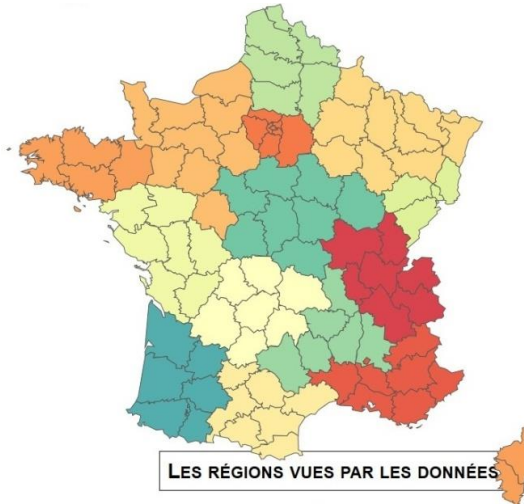

Рис. 2. Мапа регіонів та департаментів.

Рис. 3. Мапа історичних регіонів України в розрізі нових районів, запропонована автором

На сьогодні в Україні наявні деякі прогалини в сфері регіональної політики та децентралізації влади. До цих пір у відповідності до статті 53 Кодексу адміністративного судочинства України прокурори й досі звертаються до адміністративного суду з метою оскарження рішень місцевого самоврядування.

Впровадження префекторального нагляду характерно для більшості європейських країн. Для України це новий та сучасний тренд державної політики в регіонах в рамках євроінтеграційного процесу. Адміністративний нагляд за місцевим самоврядуванням об'єктивно повинен бути передбачений в рамках національних законних процедур або меж, закріплених в національних конституціях країн, що ратифікували Європейську хартію місцевого самоврядування (далі – Хартія), про що визначено у ст. 8 Хартії, яка ратифікована Україною 15.07.1997 р. та вступила в чинність 01.01.1998 р.

В дослідженні зображено мапи, які репрезентують складний та багаторівневий устрій самоврядування та демократії у Франції. Також автор у рис. 3 намагався спрогнозувати потенційний устрій регіонів України, з огляду на досвід регіонального самоврядування унітарних країн Європи.

Література:

1. Марцелюк О. В. Інститут префекта у Франції як приклад для України. Науковий вісник Ужгородського Національного університету. 2015. Т. 1. № 35. С. 113–117. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/16878/1/Інститут%20префекта%20у%20Франції%20як%20приклад%20для%20України.pdf>
2. Полтавець В. Д. Міжмуніципальне співробітництво у Франції. *Державне управління: теорія та практика*. 2013. № 2. С. 214–218. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Dutp_2013_2_26
3. Фелонюк Т. А. Характеристика моделі місцевого самоврядування Франції. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2017. № 1. С. 62–67. URL: <http://www.pag-journal.iei.od.ua/archives/2017/1-2017/14.pdf>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-419-1-13>

**IMPLEMENTING A PROJECT APPROACH IN THE CONTEXT
OF COMPREHENSIVE RECOVERY OF TERRITORIAL
COMMUNITIES: PRINCIPLES, TOOLS AND KEY STAGES**

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОЄКТНОГО ПІДХОДУ В КОНТЕКСТІ
КОМПЛЕКСНОГО ВІДНОВЛЕННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД: ПРИНЦИПИ, ІНСТРУМЕНТИ ТА ОСНОВНІ ЕТАПИ**

Orel Yu. L.

*Candidate of Sciences in Public
Administration, Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Personnel Management
and Entrepreneurship
Educational and Scientific Institute
"Institute of Public Administration"
of V.N. Karazin Kharkiv National
University
Kharkiv, Ukraine*

Орел Ю. Л.

*кандидат наук з державного
управління, доцент,
доцент кафедри управління
персоналом та підприємництва,
докторант кафедри управління
персоналом та підприємства,
Навчально-науковий інститут
«Інститут державного управління»
Харківського національного
університету імені В. Н. Каразіна
м. Харків, Україна*

В сучасних умовах, в процесах комплексного відновлення територіальних громад (далі за текстом – ТГ) та з метою забезпечення їх сталого розвитку, проєктний підхід починає відігравати одну з ключових ролей, оскільки саме він дозволяє систематизувати